

GLAS GORENJSKE

LETNO VIII. — ST. 26

KRANJ, 25. JUNIJA 1955

10 let OZN

V torku ob 23. urji po našem času se je začela v San Franciscu proslava 10-letnice ustanovitve Organizacije združenih narodov. Ob otvoriti proslave je govoril podpredsednik države, v kateri je proslava, predsednik ZDA Eisenhower.

Vseh 7 nadalnjih dni po otvoriti pa bodo govorili posamezni državni delegaci, funkcionarji OZN in drugi gostje. Skupno bo govorilo 70 govornikov. Državni sekretar za zunanj zadeve FLRJ Koča Popović pa je govoril v sredo. Računajo, da bo vsak dan govorilo po 15 govornikov.

V San Franciscu vlada slovensko ozračje. Toda vse bolj kot to pa je pomemben duh mirnega sožitja, ki si vse bolj utira strmo in sklano pot v miselnost predstavnikov nekaterih držav, ki so do pred kratkim kazali vse prej kot želijo po mirnem in aktivnem sodelovanju med narodi, ne ozirajo se na njihovo družbeno ureditev.

Med številnimi narodi, članimi Organizacije združenih narodov, med tistimi, ki si nikoli več ne žele krvavih vojn, med tistimi, ki si želijo sodelovati z vsemi, vendar na osnovi načela aktivne eksistence, sodelovanja in nevmešavanja v notranje zadeve posmeznih držav, so nedvomno med prvimi narodi Jugoslavije. Naše delo, naša vloga in ugled, ki ga uživamo v tej svetovni organizaciji, pa same potrjuje pravilnost, resničnost in izkrenost naše zunanje politike.

Nam ob strani, v borbi za pravice malih narodov do sodelovanja v vseh stvarah, še prav posebno pa v tistih, ki se tičejo njih samih, pa stope poleg mnogih drugih, naši azijski prijatelji Indija in Burma.

Organizacija združenih narodov je v 10 letih svojega obstoja dosegla nedvomno precejšnje uspehe. Oči vsega svobodoljubnega sveta so zato upre še napadle v to organizacijo, ki bo nedvomno dosegala v bodoče še nove zmage, seveda ob iskrenom, nedvoumnom in aktivnem sodelovanju vseh, ki jim je obranitev miru na svetu eno izmed glavnih stremljenj. Eden izmed glavnih pobornikov miru v svetu pa bo še nadalje ostala Jugoslavija.

Graditev jeseniške postaje - gordijski voz?!

Kie so vzroki za pomanjkanje kredita - Kakšne so možnosti za nadaljevanje gradnje

V sredo je bil na Jesenicah posvet investitorja za gradnjo nove železniške postaje na Jesenicah, predstavnikov ljudskega odbora mestne občine in ljudskih poslancev s tega področja, na katerem so razpravljali o nadaljnji gradnji železniške postaje na Jesenicah. Med drugimi so posvetu prisostvovali republiški poslanec in član CK ZKS Mirk Zlatnar, predsednik Okrajnega ljudskega odbora Milan Kristan, zvezni poslanec Franc Arh, republiški poslanec Zvone Labura, predsednik LOMO Jesenice Maks Dolinar in drugi.

Kmalu po vojni so delovne ga jezerci. Med gradnjo samo se je naletelo na več ovir. Prva ovira je bil nesporazum glede načrta. Glavna direkcija železnic v Beogradu je predvidevala gradnjo postaje po svojem načrtu, direkcija železnic v Ljubljani pa se je ogrevala za načrt »Slovenija - Projekti«. Sele po dalj časa trajajočem prenehanju je bila odobrena gradnja po ljubljanskem načrtu.

In danes?

Postaja je skoraj dograjena in bi moral biti izročena prostemu že do 29. novembra t. l., toda pred zadnjo fazo gradnje

in ureditve postaje se je pojala nova, najresnejša ovira: zmanjšalo je denarnih sredstev.

Po grobih predračunih bi za dokončanje stavbe potrebovali še najmanj 150 milijonov dinarjev. Povečanje investicijske vsote opravlja direkcija železnic s podražitvijo gradbenih del od leta 1953 za 26% in instalacij za približno 150%. Razen tega je do povečanja investicijske vsote prišlo tudi zaradi opravičljivih naknadnih popravk gradbenih projektov.

Delno krivo za ta nepredvideni zastop pa pada na investitorja, ki bi moral že lanskoto revidirati predračun in vstopiti lani odobrenih 80 milijonov povisiti na potrebnih 230 milijonov.

Pri sprejetjanju republiškega družbenega plana za leto 1955 tudi niso do konca razčistili vprašanje, ali je dovolj sredstev za dokončanje gradnje

LRS, tako dobijena sredstva pa bi šla za železniško postajo na Jesenicah (ter tudi za mariborsko dokončanje stavbe potrebovali).

Druga možnost pa je, da bi sprostili del amortizacij skoda republiške direkcije železniških transprotnih podjetij, ki znaša približno 2,5 milijard in je 95% tega skoda namejene samo za usposobljanje transportnih sredstev. 150 milijonov (kolikor je potreben za dodatne graditve jeseniške postaje) ne predstavlja niti 3% celotnega fonda in bi ta dodelitev ne poslušala osnovnih namembnih proporcev tega skoda.

Na posvetu je bilo končno sklenjeno, da bo posebna delegacija obrazložila glavni direkciji jugoslovanskih železnic in Zveznemu izvršnemu svetu trenutno stanje, da bodo ti pravčasno določili se načadna potrebna sredstva za dokončanje železniške postaje na Jesenicah.

MNOŽIČNE ORGANIZACIJE V CERKLJAH PRIPRAVLAJO

proslavo obletnice osvoboditve

Za prihodnji teden pripravljajo vse množične organizacije na območju bodoče cerkljanske komune veliko slavlje ob 10. obletnici osvoboditve.

25. junija bo ob 16. uri otvoren razstavitev izdelkov učencev osnovne šole, gimnazije in vašenske šole in prva občna razstava, ki bo odprtia ob 25. juniju do vključno 3. julija, vsak dan od 8. ure zjutraj do 18. ure zvečer v šolskem poslopju. Na razstavi sodelujejo skoraj vse

obrtniki iz Cerkelj in okolice, le nekateri se še ne zavedajo velikega pomena takšnih razstav za razvoj obrti njihovega kraja.

Tudi gasilci bodo sodelovali pri proslavah. 26. junija bodo ob 14. uri velike gasilске vaje vseh društv Občinske gasilске zveze Cerkelje.

Zaključek tedna proslav pa bo tvorila slovenska akademija 3. julija.

526 tarifnih pravilnikov na Gorenjskem

Nekaj številk iz analize o novih tarifnih pravilnikih

Veliko dela in truda je bilo treba vložiti v ustavljanje novega plačnega sistema pri nas in sestavljanje novih tarifnih pravilnikov v podjetjih, ki naj bi zajamčili pravilnejše zagradjevanje delavcev v naših gospodarskih organizacijah in sicer na osnovi delovnega učinka. Novi tarifni pravilniki so že vsi potrjeni, izdelani pa so že tudi prve analize delovanja teh in njihovega učinka na delovno storilnost. Te analize imajo gotovo že določene pomanjkljivosti, ker je po enem mesecu že težko dajati oceno novega plačnega sistema, kar bo sčasoma mnogo laže.

Na področju Gorenjske (v razdobljuščem in kranjskem okraju) je bilo skupno izdelanih 526 tarifnih pravilnikov in prav tako jih je bilo tudi potrjenih. V industriji je bilo sestavljenih 80 tarifnih pravilnikov, v kmetijskih zadrgah 71, v gostinstvu 113, v trgovini 105, v obrti 148, kmetijska posestva pa so sestavila 12 tarifnih pravilnikov.

Najnižja postavka prejemkov po tarifnem pravilniku znaša na Gorenjskem 5.000 dinarjev, najvišja pa 40.000 dinarjev, se pravi, da bo znašalo razmerje v prejemkih v letosnjem letu 1:8.

Ko smo uveljavljali nov plačni sistem, so mnogi, ki so posamezno gledali nanj trdili, da se pravzaprav v bistvu ne bo nič spremenilo in da se prejemki tudi ne bodo povečali. Pa poglejmo številke!

Obratunske plače v lanskem letu (1954) na število zaposlenih v vseh podjetjih na Gorenjskem so znašale povprečno 8.150 dinarjev (če upoštevamo še izplačani dobitek pa 9.650 dinarjev), medtem ko znaša letosnjega povprečje obračunskih plač, glede na število delavcev in uslužencev, po tarifnih pravilnikih 9.150 dinarjev. Se pravi, da so se prejemki letos povprečno povečali za 1.000 din.

RAZPONI V POSAMEZNIH PANOGAH

Osnova novega plačnega sistema je v tem, da je bilo treba s pravilnimi razponi v prejemkih zagotoviti predvsem kvalificiranemu in vodečemu kadru v podjetjih in gospodarskih organizacijah take prejemke, ki bodo zagotovili povečanje fizične proizvodnje na osnovi večje delovne storilnosti. Toda

opaziti je, da so v nekaterih podjetjih za posamezne enako kvalificirane delavce postavljali kaj različne razpone prejemkov. Tako visokovalificirani delavec v lesni industriji lahko prejema od 9.152 do 15.000 dinarjev, v živilski industriji od 10.400 do 11.400 dinarjev, medtem ko v lesni industriji od 9.776 do 19.760, v kovinski pa spet od 9.150 do 15.600 dinarjev. Kot vidimo so kriteriji sila različni.

Vendar je vprašanje, če je tako razlika med visokovalificiranim mehaničarjem n. pr. v živilski industriji ali v kakšnem tekstilnem podjetju, ali celo v kovinskem.

Ce pa pogledamo razpone v prejemkih uslužencev v podjetjih in jih potem še primerjamo s prejemki z delavci, dobimo naslednje sliko. Usluženci z višjo strokovno izobrazbo v podjetjih prejemajo po tarifnih pravilnikih plače: v lesni industriji od 11.000 do 25.000, v živilski od 12.000 do 18.000, v odstranjevali. A.

Zakaj pozabljamo na skupnost?

Nekaj ugotovitev ob delitvi dobička v naših podjetjih za leto 1954

Zaključni računi gospodarskih organizacij in podjetij na Gorenjskem so v glavnem že potrjeni. Na osnovi poročil bilančnih komisij, ki so pregledovali poslovanje podjetij za lansketo obdobje, so po tovarnah že izvedeli s kakim uspehom (predvsem finančnim) je podjetje zaključilo lansko poslovno leto. In ravno na osnovi teh prikazov so tudi izvedeli kolikor je ustvarjeni dobiček in kolikor znesek bodo lahko razdelili med delavstvo.

V začetku junija je na Gorenjskem nastopal čas delitve teh dobičkov. V nekaterih podjetjih so dobili delavci že štirinajsto plačo za lansko leto. Razen tega pa so bile razdeljene nekaterim vodilnim uslužencem še posebne nagrade, v razmeroma visokih zneskih, za njih trud in požrtvovost pri delu za uspeh podjetja.

Nihče nima nič proti temu če podjetja dele »svoje« dobiček (čeprav bi se o upravnostenosti štirinajste plače na leto dalo precej razpravljati), ker jim ga nihče ne more odvzeti. Delitev dobička jasni podjetjem tudi zakon.

Vendar gre za nekaj popolnoma drugega. Gre za odnos do družbe, ki ga skušamo vecipiti našim ljudem, predvsem pa tistim s partikularističnimi gle-

danji, ki vidijo le »svoje« podjetje, ki misijo le nase in na svoj položaj.

Prav verjetno se ni nihče izmed članov delavskih svetov, upravnih odborov ali vodstev podjetij ob delitvi dobička nekoliko zamislil (gotovo so bili taki primeri izredno osamljeni) in pogledal nekoliko čez plot svojega žepa. Nihče ni posmisli, ali bi bil ta dobiček (od katerega bo posameznik dobil le nekaj tisočakov) haljen kam drugam, vendarle bolj koristen (proti delitvi dobička je bil v neki tekstilni tovarni v Kranju le sekretar tovarniškega komiteza ZKS in direktor podjetja, ki pa s svojimi predlogi nista mogla prodreti). Na to prav gotovo ni nihče pomisli. Sicer bi marsikdo rekel: »Počakajte, tovariši! Ne prenaglimo se! Posvetujmo se! Kaj pa će bili dati vsaj del našega dobička (enomeščni plačni sklad znaša v tovarni »Tiskanina« okoli 13 milijonov, v tovarni »Inteks« pa okoli 11 milijonov dinarjev; prav toliko — v višini enomeščne plače — so v omenjenih tovarnah tudi razdelili dobiček) za dozidavo Zdravstvenega doma v Kranju, katerega gradnja se zavlačuje prav zaradi posmanjkanja finančnih sredstev. Ali pa morda za poročniščico Marda pa bi bilo pametno,

če bi kupili kak avtobus ter tako olajšali marsikateremu delavcu, še prav posebno v zimskem času, prevoz na delo? Ali pa bi morda sezidal stanovanjski četverok (ki stane 9 milijon dinarjev) ter tako rešili stanovanjski problem za štiri družine?

Ne, dragi tovariši na to ni nihče pomisli.

Ob letošnjih delitvah dobička je bilo opaziti zelo veliko nezainteresiranost delovnih kolektivov za splošne, komunalne in druge potrebe mest ali komunalnih skupnosti. Večinoma je prevladovalo mnenje, da so te stvari v prvi vrsti domena ljudskih odborov in predvsem njihova skrb. Ljudski odbori nam morajo preskrbeti stanovanja, popraviti ceste itd.

Naloga delavskega upravljalnika niso le v skrbi za povečanje proizvodnje, delavski svet morajo biti predvsem tisto gibalno, tisti »subjektivni faktor« v podjetju, ki bo razen interesov tovarne videl tudi interese celotne naše skupnosti.

In prav ta »subjektivni faktor« smo ob letošnji razdelitvi dobička močno pogrešali, še več, prav ta »subjektivni faktor« v naših podjetjih je tokrat popolnoma zatajil, popolnoma se je izgubil.

I. AUSEC

Kako izboljšati preskrbo s sadjem in zelenjavo na Gorenjskem?

Verjetno ni trgovinske stroke, v kateri bi bilo poslovanje tako zamotano, kot je to v sadni trgovini. V nobeni stroki namreč ni poslovanje zvezzano s tolikim poslovnim rizikom in izgubo zaradi hitre pokvarljivosti blaga. Toda ne smemo gledati te senčne strani dela v tej stroki. V sadni trgovini so tudi velike možnosti za uspešno poslovanje, seveda pod pogojem da je vodilno osebje v tej stroki gibčivo in iznajdljivo.

ALI JE REORGANIZACIJA V TEJ STROKI USPELA?

Od lanskoletne reorganizacije trgovske mreže smo si mnogo obetali in še več pričakovali. Kljub precejšnjem uspehom reorganizacije, katerih nikakor ne moremo in ne smemo zanikit, pa le-ta le ni izpolnila vseh naših pričakovanj. Morda lahko to trdimo v največji meri prav za sadno trgovino na Gorenjskem.

Pred reorganizacijo je bilo na Gorenjskem le eno podjetje, specializirano v sadni stroki — »Sadje«, ki je bilo grosistično in hkrati detailistično. Od tega podjetja je bila odvisna vse.

preskrba s sadjem in zelenjavo na Gorenjskem. Skladno z osnovnim principom reorganizacije — ustvariti konkurenco in tako omogočiti potrošnikom cenejši nakup sadja in zelenjave — je bila reorganizirana tudi trgovina te stroke. »Sadje« je

Očitki
V. GORENJSKI SEJM
v Kranju od 29. 7. do 8. 8. 1955

postalo izključno grosistično podjetje, medtem ko smo od dotedanjih poslovalnic tega podjetja ustavili dve manjši sadno — zelenjavni podjetji »Zelenjava« in »Povrtnina«. Dobili smo tako dve novi podjetji in upali smo, da bo šlo sedaj na boljše, da bo več blaga po nižjih cenah itd. Toda...

Zaradi reorganizacije se preskrba Gorenjske s sadjem in zelenjavo ni prav nič izboljšala (količinsko), čeprav se je predmet v posameznih poslovalnicah vendar nekoliko povečal, to pa zaradi večje zainteresiranost maloprodajne mreže. Zakaj? Kljub reorganizaciji je ostalo na Gorenjskem le eno grosistično podjetje »Sadje«, medtem ko sta novi zelenjavni podjetji v Kranju, izključno maloprodajni! Ker pa nimata normalnih pogojev za redno poslovanje, jima je tudi vsaka konkurenca onemogočena. To trditev nam dokazujejo naslednja dejstva: podjetji nimata lastnih prevoznih sredstev; upravi podjetij nista ločeni, temveč imata skupne poslovne prostore; noben izmed podjetij nima lastnega skladišča; skupni knjigovodja in slednjič — obe podjetji se oskrbujejo z blagom pri istem grosistu — podjetju »Sadje«. Zaradi tega tudi jasno izhaja, da so njih maloprodajne cene, že v naprej določene. To pa zaradi tega, ker je pri obeh nabavna cena pri grosistu enaka.

KAKO NAJ BI BILO V PRIHODNJE

Ali torej lahko sploh govorimo o kakšni konkurenčni v sadno — zelenjavni stroki na Go-

renjskem, oziroma v Kranju? Po mojem mnenju za sedaj o tem, kljub reorganizaciji trgovske mreže, ne moremo govoriti.

To pravzaprav umetno »reorganizacijsko tvorbo«, njenega neúčinkovitosti (dve maloprodajni podjetji odvisni od istega grosista), ki doslej ni mogla ustvariti večje konkurenco in ki pravzaprav v takih oblikah nima opravičenosti nadaljnega obstoja. Je uvidela tudi Trgovinska zbornica in ostali gospodarski organi. Zato je sklicala sestanek predstavnikov vseh sadno — zelenjavnih podjetij, da bi proučili položaj in nekaj ukreplili.

Na tem sestanku sta si nasprotovali dve stališči: Zastopnik podjetja »Sadje« je predlagal, naj bi se detailistično podjetje »Povrtnina« likvidiralo (zaradi izgube 15.000 dinarjev v prvem tromesečju letos) ter njene prodajalne dodelite podjetju »Sadje«, ki bi na ta način ublažilo zimsko — mrtvo sezono s prodajo konserviranega sadja in zelenjave, pa tudi za prodajo blaga slabše kakovosti po nižjih cenah. Zgodi se namreč, da gre večkrat precej, hitro pokvarljivega blaga v nič, Štete. Edino tako bo možna resnična konkurenca. Seveda pa je treba dati novemu grosističnemu — detailističnemu podjetju enake možnosti poslovanja in tudi enako tehnično opremo kot podjetju »Sadje«. Samo tako bo namreč to podjetje tudi živelno, ker drugače bo le netočenek in že v naprej obsojen na propast.

IN KONČNO: KAJ PA POTROŠNIKI

Zdi se mi, da dostikrat ob takih razpravah vse premalo mislimo na potrošnika, čeprav so tudi navedeni ukrepi namenjeni v prvi vrsti njim. Tu predvsem mislim na »mocnost in gibečnost odgovornih ljudi v teh naših podjetjih, kajti potrošniki smo odvisni izključno od njih. Toda zdaj se mi, da se prav ti ljudje dostikrat ne zavedajo svoje odgovornosti.

V poslovalnici se večkrat kaže, da cena nekemu sadju ali zelenjavi kar čez noč poskoči. Zato poslovodja največkrat niti ne vpraša uprave podjetja. Dostikrat se zgodi, da dobi v poslovalnico tudi hitro pokvarljivo blago, ki je bilo že dolgo na poti in kateremu so štete. Denimo, da za to blago ni tolksnega povpraševanja, da bi bilo ponudbi zadosten. Blago se kvari, gnije, nastaja škoda. Pametno bi bilo in hkrati gospodarno, da bi blagu hitro znižali cene ter ga prodali, da ne bi šlo v nič. To ne! To je daljši postopek: treba se je prej posvetovati z upravo podjetja itd., itd., medtem pa... Te, ravno te gibečnosti kot pri zvišanju cen, niso opaziti tudi pri zniževanju. To je eno izmed mnogih slabosti, ki bi se v naši sadno — zelenjavni trgovini dale odstraniti.

Na takih razpravah pa je znagala tretja varianca. Navzoč so sklenili, da bo sadno — zelenjavna trgovina na Gorenjskem in še posebej v Kranju v prihodnjem izgledala takole: grosistično podjetje »Sadje« bo dobil še eno prodajalno (eno prodajalno, ki pa je vse prej kot to, ima že v Prešernovi ulici), medtem ko se bosta podjetji »Zelenjava« in »Povrtnina« (brž ko bodo dejanske možnosti to dovoljevale — skladišče, embalaža, prevozna sredstva) združili v podjetje, ki bo razen prodaje na malo tudi grosist. Tako bomo imeli tri Gorenjskem dve podjetji, ki bosta prodajali sadje in zelenjavo na drobno in na debelo.

Kaže, da v trenutem položaju res ni bilo moč najti boljše rešitev. Medtem ko je naša podjetja »Zelenjava« in »Povrtnina« (brž ko bodo dejanske možnosti to dovoljevale — skladišče, embalaža, prevozna sredstva) združili v podjetje, ki bo razen prodaje na malo tudi grosist. Tako bomo imeli tri Gorenjskem dve podjetji, ki bosta prodajali sadje in zelenjavo na drobno in na debelo.

Kaže, da v trenutem položaju res ni bilo moč najti boljše rešitev.

Strokovno ocenjevanje obrtniških izdelkov

55% popust na telesnici

in to v korist potrošnika. Zato je naloga tako podjetij kot Trgovinske zbornice, da zastavijo vse sile za vzgojo sposobnega in kvalitetnega prodajnega osebja, ki bo v prvi vrsti in predvsem imelo pred očmi potrošnika in s tem koristi vse naše skupnosti.

I. AUSEC

v Postojni smo se ločili, eni so si šli ogledati Postojnsko jamo, drugi pa Zadružno mlekarino na Vrhniku.

Postojnska jama je s svoimi znamenitimi kapniki skoraj svakemu več ali manj znan, zato bi raje kaj več povedala o Zadružni mlekarini na Vrhniku. Mlekarina sama sicer ni kdo ve kako velika, protizvodno sira so za nekaj časa celo opustili in govorilo se je že o tem, da bi podjetje likvidiralo. Ven dar vrhniški zadružniki upajo, da jim bo sedaj zmanjšana amortizacija le omogočila, da bo do svoje delo nadaljevali. Kar je vrhniškim zadružnikom najbolj uspelo je prav gotovo u-

Tako bi ne smelo biti!

Lahko trdimo, da je smučanje doma na Gorenjskem. Znani so tekmovalci iz zgornje Savske doline, zlasti pa se posna Mojurana s precejšnjim številom domačinov, ki so si priborili v zadnjih tridesetih letih mnogo priznanj —loverik vseh vrst. Zato si bo morda vsak tudi mislil da cenijo v Mojurani in na Dovjem to športno panogo mladi in starci. Toda, žal ni tako!

Društveni funkcionari se trudijo kako bi vzgojili čim več mladine v dobre športnike in da bi smučanje postal simbol množično, kar pa nekaterim ni prav. Menda si ti celo sneg lašijo, če da je njihov ter da je smučanje zapravljanje časa in da naj namesto takega športa primejo smučarji raje za delo. Prav gotovo take pripombe in govorjenje ni na mestu saj vemo da je iz Mojurane in jenje okolice precej takih smučarjev, ki se vsak dan potijo ob vročih plavžih jesenske Zelezarne.

No, in tako se je začelo. Okrog vasi se dvigajo vrhovi, ki so po jesenski in spomladanski smukli daleč okrog poznani, zlasti pa Vrtaška planina. Na tej planini je pastirska koča v tudi hlev za živino (menda samo za nekatero). Smučarjem ta koča pozimi ni dostopna in na številne prošnje,

Hrastar Franc Slov. Javornik

Obračna zbornica v Kranju je nagradila najboljše vajence

Ob zaključku šolskega leta in ob vajenjskem dnevu je Obračna zbornica v Kranju nagradila v pogostila najboljše učence vseh letnikov vajenskih šol kranjskega okraja.

V soboto, 18. junija je 34 najboljših obrtnih vajencev obiskalo tovarno »Iskra«, kjer so si ogledali vse obrate in izdelke. Ker večina od njih se ni imela predstave o obratovanju takoj velike tovarne, je bil zanje, zlasti pa za vajence kovinske stroke, ogled podjetja »Iskra« nadve zanimiv in poučen.

Po ogledu je bilo pripravljeno skupno kosilo v restavratorji »Jelene«, pri katerem sta navzoče pozdravila predsednik obračne zbornice Drago Šiling in inspektor za strokovno šolstvo Vilko Kus. Tov. Šiling je razdelil navozčim vajencem tudi knjižne nagrade s posvetilom zbornice.

Vajenec III. letnika Piskernik

se je v imenu vseh vajencev

Koloradski hrošč sredi Kamnika

Medtem ko so v kamniškem okolju velike priprave za zatiranje koloradskega hrošča s škorpljenjem, se je hrošč utaboril takoreč sredi Kamnika in prav uspešno skrbi za svoje potomstvo. Na zemljišču, ki ga je tovarna »Titan« razdelila v obdobju svojim delavcem, že 14 dni pobirajo hrošče. Nekateri so jih nabrali in uničili že lepo število, drugi pa so pušteli, da so se na njih razpolidle ličinke, ki počreno nečujujo krompirjevo listje. Zal pa lastnikov ogroženega krompirja nič ne pravčasno obvestil ali pa opomnil na odgovornost, ki jo imajo do skupnosti. Tov. Ivan Juteršek je še isti dan, ko je našel ličinke koloradarja, poškropil krompir, drugi pa jih si lehneri dan obirajo. To ni tako zamudno delo, saj imajo posamezniki nasajenega komaj 30 do 50 kvadratnih metrov krompirja. Pri pregledu preteklih nedeljek popoldne so ugotovili, da je na neki 30 kvadrat. metrov veliki površini cela farma koloradarja. Skoro vsak drugi krompirjev grm je bil okužen. Organizacija borbe za zatiranje koloradskega hrošča bo učinkovita samo v slučaju, če bo vsaka okužba takoj prijavljena. V primeru, ki smo ga navedli, je bilo premalo vestnosti pri obveščanju o najdenih hroščih. Zdaj, ko se je okužba takoj razširila, bo težje zatreći nevarnega škodljivca.

Z.

Jeseničani!

Pedružnica našega lista na Jesenicah, Prešernova 6, 21, je odprla vsak torek in petek od 8. do 10. ure dospelne. — Pedružnica sprejema nove narodnike, oglase, objave, reklame, zahvale in čestitke.

Radovljčani!

Ponosljivo se podruž. »Glas Gorenjske«, ki je v Radovljici na Linhartovem trgu št. 8 in je odprla vsak torek in petek od 15. do 17. ure. Lahko pa tudi, če si želite kaj posebno hitro, vsak dan. Tam kupite »Glas Gorenjske« ali narodne oglase, objave, zahvale, čestitke in reklame.

Med Iskrimi lipicanci nam je bilo posebno prijetno

Lipici navadijo vožnje jih po pošljejo drugam, v druge republike in celo v inozemstvo.

Našo nadaljnjo pot so tu in tam kratici posplošili, kajti občajno so žrebi bolj muhasti.

— Lahko greste mednje, domaći so kot otroci, nam je dejal z rahlim nasmeškom. Spočetka

metno osemenjevanje. To osemenjevanje je doseglo take uspehe, da na Vrhniku več ne gojijo bikov.

Nakelški zadružniki bodo v tem čim bolj mogoče sledili Vrhničanom.

L. JEGLIČ

Od petka do petka OD ROGA DO GLAVNIKA

Tik pred formiranjem komun

Priprave za formiranje komun se bližajo koncu. Zvezna ljudska skupščina je 16. t. m. sprejela zakonski akt, s katerim formulira sklep, da bo komunalni sistem pričel funkciorirati 1. septembra letos. S tem v zvezi je v skupščini podal podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edward Kardelj obšten eksposo o komunah — osnovnih celicah družbenih ureditev — v katerem ocenjuje to akcijo kot eno najpomembnejših faz v razvoju socializma pri nas.

Postavitev ljudskega odbora komune na položaj osnovnega organa oblasti in osnovne družbeno — ekonomske celice delovnih ljudi, predstavlja nadaljnjo izgradnjo in izpopolnitve tistega političnega sistema, kateremu osnove so bile dane že pred petimi leti, ko so tovarne prevzeli v upravljanje delavci. Prehod na komunalni sistem je rezultat pozitivnega razvoja samoupravnih oblik, političnih odnosov, sprememb v našem gospodarskem sistemu (ki so nastale neposredno pod vplivom delavskoga samoupravljanja) in prenosa večjih samoupravnih kompetenc na okraj, mesto in občino.

Delavski svet niso dali samo velik dolž za razvoj in posvečanje proizvodnje, temveč so postali tudi šola splošnega socialističnega družbenega samoupravljanja. Iz njih so zrasli tudi kadri, brez katerih bi se pravilno funkcioriranje samoupravne komune komaj dalo misliti.

Samoupravljanje se je razširilo in prispevalo mnogo pozitivne tudi na mnoga druga področja družbenega življenja: v šolstvo, kulturne ustanove, zdravstvo itd.

Da se novi sistem še bolj poglobi in razširi, da se naredi še večji in odločnejši korak v demokratizaciji naše države, prehajamo na uvedbo komun.

Prav zato je eden največjih pomenov komunalnega sistema pritegnitev novih tisočev državljanov k vodenju osnovnih družbenih problemov in v tem, da se še bolj razširi družbeno samoupravljanje.

Komuna pa bo obenem združevala tudi proizvajalce in potrošnike. To je novi element, ki bo omogočil, da se bodo preko komun vsklajevati obči individualni interesi državljanov, kajti zadovoljitev vrste potreb komunalnega standarda in druge potrebe državljanov bodo odvisne od sredstev, s katerimi bo komuna razpolagala, — ta sredstva pa bodo ustvarjali delovni ljudje komune sami.

«Ta ukrep bo nedvomno še bolj povezel našega delovnega človeka z organi njegove oblasti in z mehanizmom družbenega upravljanja. Še bolj bo razvil njegovo socialistično aktivnost in ustvarjalno iniciativnost...» je ob koncu svojega govoru v skupščini dejal tovarš Kardelj.

21. junija je bil v Beogradu I. komgres sindikata tekstilnih in usnjarskih delavcev Jugoslavije, ki je bil ustanovljen z združitvijo dosedanja sindikata delavcev in uslužbenec tekstilnooblačilne industrije ter sindikata usnjene in gumijeve industrije Jugoslavije. Razen 400 delegatov, ki so bili izvoljeni na posebnih kongresih obeh sindikatov pred združitvijo, sta kongresu združenega sindikata prisostvovala tudi predsednik centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije Djuro Salaj in podpredsednik Ivan Božičević.

Na kongresu je bilo sklenjeno mnogo pozitivnega, kar bo nedvomno prispevalo še k večji dejavnosti sindikalnih organizacij v omenjenih industrijskih.

Sindikat tekstilnih in usnjarskih delavcev

DRUŽINSKI POMEMENKI Z otrokom pri zobozdravniku

Učinek nepravilne vzgoje se povedovali in radovedno oglednik takoj pogosto in jasno ne pokaže kot pri zobozdravniku in otroškem zdravniku. In vendar ta obisk čaka vsakega otroka. Starši bi se morali zavedati, da je tudi zdravljenje mlečnih zob nujno potrebno.

Ze v drugem, a najkasneje v tretjem letu starosti naj se otrok navadi na čiščenje zob pred nočnim spanjem, in od časa do časa naj jih mati sama pregleda. Kakor hitro opazi kako okvaro, naj začne s psihološko pripravo za obisk pri zobozdravniku. Otroka mora osvoboditi strahu in ga prepričati o potrebi zdravljenja. Vsak dan lahko neprisiljeno napeljite razgovor na zdravnika, ki popravlja zobe in pridruži se otroku v ordinaciji, opozarjajo zdravnika, da mora njihov ubogi fantek že tako zgodaj k zobozdravniku ipd.

Na tak način že v naprej prečimmo otroku odpor. Začel je le premalo mater, ki storijo to pravčasno. Večkrat že od začetka vse pokvari, ker v otrokovem navzočnosti izjavljajo, da mora njihov ubogi fantek že tako zgodaj k zobozdravniku ipd. Ko pripeljejo otroka v ordinacijo, opozarjajo zdravnika, naj »lepo« dela, da ga ne bo bolelo, saj je revez že tako dovolj pretrpel. Ob takih besedah res ne moremo zahtevati od otroka, ki mu je mati vrgled vsega, da bo z zaupanjem gledal na zdravnika — tuje. Tudi za novo okolje je že večkrat slišal, da je vezano na neke neznane bolečine. Prav tako nimajo prav starši, ki otroka pripeljejo v ordinacijo s pre-

vare. Otrok ima v tem že izkušnje, zato v njihove izjave nima zaupanja in upravičeno sumi v nekaj neprjetnega.

Starši se navadno izgovarjajo s prezasposostenostjo, če jih kdo opozori na nepravilno vzgojo. Pomanjkanje časa pa ne sme biti izgovor. Kje pa so potem vzeli čas za slabe vzgojne metode, katerih posledice se tako neprjetno in jasno kažejo ob najbolj nepravlem času. Ure, ki so jih uporabili za razvajanje in milovanje svojih otrok, ko mu vse popuščajo, bi lahko izkoristili v pozitivnejšem smislu.

S šoloobveznimi otroci ni tako težko. Ti so zajeti v sistematične preglede in zdravljenje v ambulantah. Z njimi je lahko delati, ker prihaja do izraza kolektivni duh. Ti otroci se skušajo že junaško zadržati, ker je včasih že najmanjši sled solza pri sošolcih v čakalnici zelo slabno ocenjen. Seveda je tudi njihovo zadržanje odvisno od domače vzgoje.

Moda

Temnomodra športna obleka za lepe dneve dopusta. Trikotna rutka z belimi in rdečimi programi okoli vratnega izreza ji daje nadih svežine in živahnosti.

Z obiska pri loških glavnikarjih

Že večkrat me je zanimalo, ko sem hodil mimo prodajaln in viden v izložbenih oknih razstavljeni glavniki. Od vseh teh številnih raznih oblik in velikosti, kje jih izdelujejo, še bolj pa kako. Da

večernih urah pilili, rezali, brušili in obdelovali kravje rogove, dokler ni bil izdelan lichen glavnik. Od vseh teh številnih izdelovalcev glavnikov, so do danes to obrt, ki je značilna za

KAJ PA Z ROZEVINASTIMI OSTANKI

Vprašanje skoraj ni na mestu ker je preveč tistih, ki se zanimajo za take vrste odstankov. Pri obdelavi roževine v glavniki ostane precej teh; večjih, manjših in tudi roževinastega prahu. Večje koščke roževine predelava tovarna gumbov v Kamniku v gumbe, roževinast prah, ki nastane pri brušenju, pa je odlično gnojilo. Vso ostalo roževino, kar je ni dobre in uporabne nit za glavnike nit za gumbe ali gnojilo, pa za med »poglodajo tovarne kleja.

KJE JIH PRODAJAO IN KUPUJEJO

Pri Kisovcu izdelujejo 24 raznih velikosti in oblik glavnikov, od prašnikov (mi jim pravimo glavniki za uši) do vlasnikov, s katerimi se najraje hlapajo mlada dekleta.

Kot izdelava tako je tudi proda glavnikov danes precej drugačna kot nekdaj. Včasih so jih v cajnah nosili na trg kot branjevke (največ v Ljubljano) in jih prodajali za skromne krajcarje, danes pa jih od njih kupujejo naši največji gospodarji iz Ljubljane, Zagreba, Beograda, Novega Sada itd. Skoraj bi takšno trdili, da so vsi roževinasti glavniki, ki jih lahko kupimo pri nas, izdelani od pridnih rok, le treh obrtnikov iz Loke.

Fabio

Delo v Bernikovi delavnici

jih delajo tudi na Gorenjskem, to verjetno ve le malokdo, razen tistih, ki so doma v Skofiji Luki ali njeni okolici.

KRATKA ZGODOVINA GLAVNIKARSTVA

V Luki so že pred mnogo leti izdelovali glavnike in glavnikarska obrt je že nekdaj skofjeloškemu predmetju, zlasti pa Puštalju, dajala precej zasluga. Zaradi hitrega napredka tehnike in razvoja industrije, zato seveda tudi velike konkurenčne, je ta obrt kmalu skoraj izginila. Že leta 1936 so bili na vsem loškem ozemlju med 716 obrtniki samo še trije glavnikarji.

Od takratnih malih kmetov iz loške okolice, zlasti iz Puštalja in menda tudi Zabrdice, ki jih obdelovanje svoje zemlje ni popolnoma zapošljevalo, so v

Loko in njeno okolico, obdržali še trije: Bernik, Hafner in Žitnik. Seveda so se ti trije precej modernizirali in njihovega načina izdelovanja glavnikov sploh ne moremo primerjati z nekdanjim obdelovanjem — »motorji« na nožni pogon in samo ročnim obdelovanjem. Pred kratkim so poskusili izdelovati glavnike iz polivinila in njemu sorodnih mas, vendar pri tem niso uspeli. Zato so ostali pri starem — glavnike se nadaljuje iz govejih rogov, kot so jih njihovi predniki nekdaj.

KAKO JIH DELAJO PRI KISOVCU

O biskal sem Bernikove, po domače pravijo »pri Kisovcu« in si ogledal njihovo delavnico. Pri njih dela glavnike vsa družina; oče že 35 let, pomagajo pa mu že večji te obrti, njegovi trije mladi sinovci.

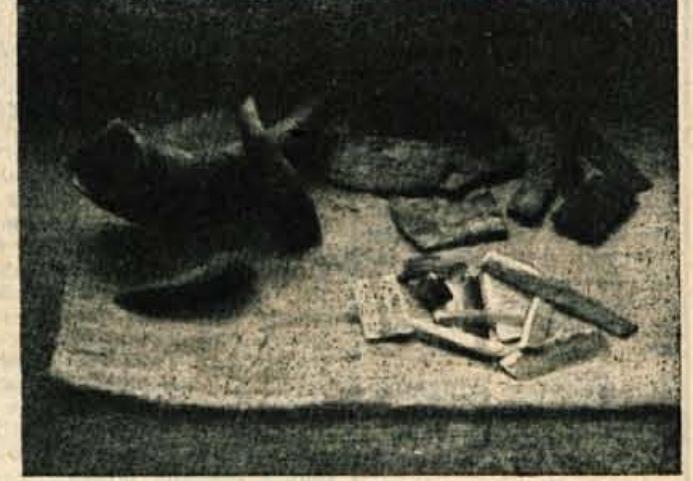
Ko sem vstopil v delavnico, mi je skoraj zmanjkalo sape. Takšen smrad in duh je bil, kakšnega bi le malokdo prenesel. Predstavljajte si kako smrdi, če vržete roževino v ogenj. Skoraj nič manj pa tudi »pri Kisovcu«, seveda ne po vsem stanovanju, temveč samo v delavnici.

Kot radoveden otrok, tako sem tudi jaz enega izmed mladih glavnikarjev obispaval z vprašanjami, na katere mi je zelo rad dajal pojasnila. V pičle poleure mi je povedal vso »dolgo pot« od roga do glavnika. Prav gotovo bo to zanimalo tudi vas.

KAKO JIH IZDELUJEJO

G lavnike izdelujejo samo iz roževine; to je govejih rogov, katere dobro prekuha, da se iz roga lahko odstrani kost. S tem ko ga skuhajo in se segrejejo nad ognjem, postane rog zelo mehak, skoraj tako prožen kot gumi. Vsak rog mora potem po dolgem prežaganju in segretega z rokami iztegnje. Da postane ta roževina ki je še vedno kriva, ravna in čimborj gladka, jo dajo za 14 dni v močne železne »preše« — »kveče« jih pravijo. Gladke in ravne roževinaste plošče dobro presušijo, tudi po več dni, da vidijo če so bile dovolj dolgo v »kveču« in če se ne bodo več krivile. Prav zaradi slabega sprešanja izrečemo večkrat marsikater kletvico, ker se nam je glavnik ukrivil. Te roževinaste ploščice načagajo v še manjše, ki imajo približno obliko kakšno bo imel izgotovljen glavnik. Tako načagane konice roževine namesto spet za en dan v vodo, da se roževina malo omehča ker je potem laže obdelovati. V te ploščice vžagajo zobe in jih z raznimi brusi brušijo in gladijo, končno pa se s posebnim mazilom polirajo in glavnik je gotov.

Razumljivo vam mora biti, da nisem mogel opisati vse »poti« do večjih podrobnosti, tem-

Od surovine do končnega izdelka

Skrb za mladino - je naloga skupnosti!

Prejšnji teden je bila v Kranju skupščina Zveze prijateljev mladine za Gorenjsko, katere se je udeležila tudi tovaršica Ada Krivic — predsednica Zveze prijateljev mladine Slovenskega venca. Na skupščini je bila analizirana dosedanja dejavnost društva, ki so bila najbolj aktivna v Kranju, Tržiču in deloma v Skofiji Luki in Jesenicah.

Ta organizacija je namreč še prav sigurno pripravljena vložiti del naporov za delo s pionirji, ki pa na senebiti podaljšek. Sedanja dejavnost je bila usmerjena tudi na reševanje drugih, za življenje mladine važnih problemov. Marsikad se ugotovijo razne nepravilnosti, toda merodajni forumi na stvari ne reagirajo takoj, ko so z njimi seznanjeni. Zelo dobro so na primer uspevala predavanja za stare in Kranju, Skofiji Luki, Tržiču, Jesenicah in drugod. Zene in Tržiču se so kar v lepem številu navezale na vzgojno posvetovalnico, kjer so dobile mnogo koristnih nasvetov. Tudi Kranj ima opremo za vzgojno posvetovalnico, toda prostora še do danes ni. Mnogo je še problemov, ki sodijo v okvirje dejavnosti Društva mladine in s primerno pomočjo se bodo taksi problemi lahko tudi uspešno reševali.

Skupščina je bila mišljena, naj se DPM najprej osnujejo v centrih komun, kasneje pa bo matično društvo delalo na tem, da se ustanovijo tudi v drugih krajih. Začetno delo bo orientirano na priprave za »Teden otroka«, ki bo v mesecu oktoberu. Tesnejše sodelovanje z organizacijo Ljudske mladine bo koordiniran v skladu s primerno prostoročno vrednoto. V dejavnosti DPM, tako v Kranju kot drugod bo treba pritegniti nove delavce, predvsem take, ki so zainteresirani na vzgoji naše mladine.

Z novim šolskim letom bo dejavnost pionirske organizacije prenesta na sole. To bo medtem omogočilo, da bo delo s pionirji šlo v Širino, saj se z njimi da organizirati marsikaj. Preko najrazličnejših krožkov jih že v mlajših letih vzbudimo ljubezen do dela, navajamo jih za posamezne dejavnosti v družbi, seznamjam z zgodovino boja za osvoboditev in slično, kar vse bo vplivalo na mlade pionirje. Da postanejo dobri mladinci. Prosveni kader bo

RECEPT

SIROVI TRIKOTI

Pripravimo 25 dkg moke, 25 dkg margarline, 25 dkg sirčka, 1 jajce, 500 soli in malo marmelade.

V presejani moki razdrobimo margarino, obojemu dodamo pretlačen sirček in sol ter vse skupaj hitro pregnetemo. Nato testo, ki naj počiva na hladnem tri ure. Potem to testo zavijamo za nožev rob na debelo, ga zrežemo na kvadrate (6 cm) nadenemo z marmelado, testo pregnemo v trikot, ki ga obrobem stisnemo in obrežemo s kolescem. Trikote namažemo z raztepenim jajcem in spečemo.

Dopisujte v »Glas Gorenjske«

Knjige za 10. obletnico osvoboditve

Nove izdaje „Mladinske knjige“

10-letnici naše osvoboditve se bodo na svoj način oddolžile tudi slovenske knjižne založbe. Tako je pripravila in še pripravlja Mladinska knjiga za to obletnico več otroških del s tematiko osvobodilne borbe. Ena teh je tudi pred kratkim izšla Ribičeva povest »Rdeča past«.

Josipa Ribičiča »Rdeča past« je povest o otrocih — borceh, kakršne so se resnično dogajale v dneh osvobodilnega boja in so marsikom od nas znane ne le iz napisane literature, temveč tudi iz lastnih izkušenj. Pisatelj je v glavnem junaku te zgodbe in v skupini njegovih tovarisev prikazal vse tisto tipično, kar je mlade ljudi vodilo na pot nihovih očetov; prikazal pa je način, ki je najbolj dojemljiv otroškemu razumevanju tisti vse značilno dogajanje tistih let, o katerih današnji otroci brez živega posredstva težko dobivajo pravo predstavo. Zato je treba njim vse tisto, kar so medvojni otroci takrat preživeli in storili, prikazati čim preprljiveje in jasneje, kajti osvobodilna borba je v naši zgodovini svetel dogodek, ob katerem se mladi ljudje ne samo poglabljajo v ljubezni do domovine, temveč ustvarjajo tudi svoj lastni moralni kodeks.

Skoraj istočno je pri Mladinski knjigi izšla tudi knjiga Branka Jurca »V pasti«. Kujica obsega tri povesti: »Zaseda«, »Kangljica« in »V pasti«. Zgodobice so pisane preprosto, za mladino dojemljivo in z doleno vzgojno poanto.

Gotovo bo zbirka povesti razveselila naše mlade bralec, jim dala verno sliko razmer v okupirani Ljubljani in jim prikazala včasih res težko, nevarno, odpovedi polno življenje in požrtvovalno delo otrok za osvoboditev naše zasužnjene domovine.

Knjigo je s preprostimi, a okusnimi podobami ilustrirala Alenka Gerlovičeva.

Založba Mladinska knjiga je tudi izdala Zupančičevega »Ciciban«, ki je prvi izšel že leta 1915, vendar to pot opremljenega z novimi ilustracijami Nikolaja Pernata.

Zupančičev »Ciciban« ni ena izmed knjig, ki jo mladi in staribralec hitro preberejo in nanjo pozabijo, temveč nam danes ta »Ciciban« pomeni pravo klasično mladinsko knjigo.

Zupančič je s svojim tenkim

čutom in ostrom opazovanjem otrokove duševnosti ustvaril tako realistične podobe in predstave otroškega sveta, da ga lahko mirno imenujemo poeta mlajših src. Celo v svetovnem merilu je malo pesnikov, ki bi se znali s tako iskrenostjo in prisrčnostjo poglobiti v otroško srce in v svoje stvaritve vplesti tako jasne predstave, dojemljive tistim, katerim so pesni namenjene — otrokom. Pa ne samo to, v njegovi poeziji zasledimo celo otroški ritem igre in razanja, rimo in melodično vezavo.

Povedati moramo še nekaj besed o ilustracijah Nikolaja Pernata. Vsaka pesem je poudarjena z značilnimi dojemljivimi ilustracijami, ki prav gotovo vplivajo na otrokovo razpoloženje. Posebno razveseljiv je zdravi, vedri, široki in otroško glasni humor.

Nova knjiga Vide Brestove »Orehovo leto in prvi odred« je po osnovi in pripovednem načinu namenjena najmlajšim bralecem. Avtorica v kratkih anekdotah pripoveduje s svojo prisrčno topilino in z velikim posluhom tisto, kar otroke posebno zanima.

To drobno knjižico bodo mladi bralec nedvomno vzljubili, saj jim pripoveduje o rožah, drveših, živalih, ki priskočijo na pomoč v stiskih in zagatah, o dobrih kmečkih — partizanskih mamicah in končno o malih kurirjih in pogumnih otrocih, ki so preželi vojno in bili sami priče njenih tegob in stisk.

Največja privlačnost vseh dejeti zgodbic je prav gotovo ne-

posredno pripovedovanje in prepričljiva dokumentarnost.

Knjigo je opremil in ilustriral znani partizanski grafik Ivo Subic.

Saša Vuga se je s svojo knjižico »Skorenček Matevžek« uvrstil med vidnejše mlaodske pisatelje »Skorenček Matevžek« je na pol pravljica, na pol resnična povest prigod mladega junaka s Tolminskega. Pravljica zato, ker je prepletena s fantastičnimi podobami in osebami. Dogaja se v dneh fašistične okupacije Primorske in med vojno, ki jo je kot zapostavljeni slovenski otrok pod Italijo pisatelj tudi sam obču-

til. Saša Vuga s posebno topilino opisuje domače ljudi in njihovo hrepnenje po svobodi ter odpor, ki ga spriča tujčevih dejanj ne more prikriti. Skratka vsa knjižica je prepletena z otožbo zasluženja in otroškim veseljem nad svobodo.

Literarno ceno pa dajejo Vugovemu »Skorenček Matevžek« plastični opisi in lep, včasih celo iskan jezik, doživetje otroške duše ter s topilino opisani ljudje, dogodki in stvari.

Akademskega slikar Gvido Birolla je knjigo opremil s posebno učinkovitimi ilustracijami.

Državna glasbena šola na Jelenicah, ki obstaja še po svobodbi, svoje delovanje iz leta v ponedeljek zvečer v Delavskem domu. Obe lepo obiskani razredovi in nad 150 gojenec, produkciji je otvoril pevski zbor predolske mladine, ki je navkontrabasa, klavirja, pihal in dušil navzoče s svojo ljubostribol ter glasbene teorije. V letošnjem šolskem letu je bil na šoli tudi godalni orkester, ki so ga sestavljali gojeni sami ter pevski zbor predolske mladine. Lepo učne uspehe so dokazovali gojeni tudi z internimi ter javnimi produkcijami. V teku šolskega leta so bile organizirane 4 interne produkcije — predvsem za starše, koncem šolskega leta pa 2 javni produkciji. Prva javna produkcija

je bila minula soboto zvečer v mestnem gledališču, druga pa v ponedeljek zvečer v Delavskem domu. Obe lepo obiskani razredovi in nad 150 gojenec, produkciji je otvoril pevski zbor predolske mladine, ki je navkontrabasa, klavirja, pihal in dušil navzoče s svojo ljubostribol ter glasbene teorije. V letošnjem šolskem letu je bil na šoli tudi godalni orkester, ki so ga sestavljali gojeni sami ter pevski zbor predolske mladine. Lepo učne uspehe so dokazovali gojeni tudi z internimi ter javnimi produkcijami. V teku šolskega leta so bile organizirane 4 interne produkcije — predvsem za starše, koncem šolskega leta pa 2 javni produkciji. Prva javna produkcija

Uspel koncert v Radovljici

Mešani pevski zbor »Anton Tomaž - Linhart« iz Radovljice je pod vodstvom tov. Tone Dolinske priredil v soboto zvečer v dvorani mestnega kina koncert narodnih, partizanskih in umetnih pesmi. Na sporednu

Razstava Jugoslovanske grafične v Kranju

V pritličnih prostorih Mestnega muzeja so prejšnjo soboto, 18. junija odprli razstavodobne jugoslovanske grafične. Razstavljenih je 52 del najvidnejših predstavnikov naše grafične umetnosti.

Izbor gradiva sta pripravila »Savez likovnih umetnikov FLRJ« in »Društvo likovnih umetnikov LRS«. Razstava bo odprta do 2. julija.

Največja privlačnost vseh dejeti zgodbic je prav gotovo ne-

so bile pesmi Cirila Pregla, Mirka Koha, dr. Gojmira Krekla, Hugolina Sattnerja, Matije Tomca, Emilia Adamiča, Oskarja Deva, Vinka Vodopivec, Luke Kramolca, Antona Fórsterja in Karla Pahorja.

Zbor je samozvestno nastopal v pevki, je od zadnjega nastopa znatno napredoval. V zadnjih tednih so veliko vadiči in je bila udeležba na pevskih vajah, klub majhnemu in neprimerenemu prostoru, velika. V zboru je nastopilo nekaj precej obetačajočih pevcev, ki bodo sčasoma skupno s starejšimi pevci ustvarili harmonično ustanovljeno glasbeno izobraženje.

Med odmorom so nastopili trije plesni pari v lepih gorenjskih narodnih nošilih s folklornimi plesi. Ta točka je zelo pozivila celotni spored. Vsi plesi so bili izvedeni v pristnem gorenjskem temperamentu. Le Škoda, da ni nastopilo več parov. Že li so silni aplavz občinstva, ki je skoraj docela napolnilo veliko dvorano.

Ob začetku drugega dela sporeda je najmlajša pevka poklonila pevovodju Dolinskemu šopek rdečih nageljnov.

V drugem delu sporeda so bile med najboljšimi Adamiče-

Gorenjski plesni ansambel na Bledu

V minulem tednu je gostoval Gorenjski ansambel narodnih plesov DPD »Svoboda« z Jesenic na Bledu. Nastopil je pred številnimi gosti — Nemci in Hollandci, in žel izredno odobravljajo. Folklorna skupina DPD »Svoboda« z Jesenic je nedvomno najboljša folklorna skupina na Gorenjskem, saj se je povzpela na naravnost zavzema dekliska ročna dela, saj so to izdelki učenih III. in IV. razreda — ne pa izdelki kuhke višje osnovne šole. Zvezki in risbe prikazujejo, kako velik je lahko korak otrokovega znanja, če se poleg šole tudi dom zaveda svoje vzgojiteljske odgovornosti.

V drugem prostoru je prikazana razlika med učili, s katerimi so razpolagali takoj po osvoboditvi in učili, ki jih ima šola danes. Med najzanimljivimi je vsekakor diaskop, mikroskop in velik republiški relief.

Razveseljivo je, da si je razstavo že prvi dan ogledalo nad 300 ljudi, kar je skoraj polovica vseh prebivalcev šolskega okoliša. Do zdaj namreč še noben šolski razstave v Podbrezjah ni obiskalo toliko ljudi. Razstavo so si ogledali tudi številni tuji. Iz knjige obiskovalcev je razvidno, da je bil med prvimi tudi načelnik tajništva SPK OLO Kranj tov. Janez Grum.

F.

VRSTA KULTURNIH PRIREDITEV

Jeseničani še niso zaključili sezone

Cepav je sezona kulturnih prireditve za nami, je predvidenih na Jesenicah več manjših in večjih prireditvev, ki bodo sezono podaljšale do julija. V nedeljo, 26. t. m. bo gostoval na

va »Moravska narodna«, Kraljevceva »Prelepa je Šelska dolina« ter »Gorenjska kočna«. Spored je bil pester in debla dobro izbran.

Zbor, ki šteje okoli 60 pevcev in pevki, je od zadnjega nastopa znatno napredoval. V zadnjih tednih so veliko vadiči in je bila udeležba na pevskih vajah, klub majhnemu in neprimerenemu prostoru, velika. V zboru je nastopilo nekaj precej obetačajočih pevcev, ki bodo sčasoma skupno s starejšimi pevci ustvarili harmonično ustanovljeno glasbeno izobraženje.

Sušnik

IZ KAMNIŠKE GIMNAZIJE

Že tretji rod maturantov

Na gimnaziji v Kamniku je bil ob koncu šolskega leta 772 džakov. Razred je dokončalo 508 ali 65,8%, popravni izpit ima 206 džakov, 58 pa jih bo ponavljalo razred. V višjih razredih je uspeh 75,7%. Najboljši džak v nižji gimnaziji je Marija Kotnik I. b., v višji pa Miklavž Zvokelj VII. b. V osmem razredu je bilo letos 21 džakov. Od teh je v junijskem roku polagalo višji tečajni izpit 15 džakov. Predsednik maturitete komisije pa je bil univ. prof. dr. ing. France Avčin. Odlična džaka Marija Auersperg in Božidar Ravnikar sta bila oproščena polaganja ustrezne izpita. Maturo so z uspehom polozili še naslednji: Cecilia Andrejka, Roman Dobrovolje, Darinka Drolc, Jože Krizšnik, Milica Malešič, Valentin Parubsky, Anton Ručigaj, Pavla Stare, Irena Sušteršič, Zdenka Skerjanc, Helena Trstenjak, Almáži Ziheli in Ivanka Zvab. Z njimi zapušča kamniško gimnazijo že tretji rod maturantov.

Zavod bo nekatere težko pogrešal, ker so se z uspehom uveljavljali v športu, pri mlađem odroru in v raznih krožkih. Kamniškemu zborniku, ki bo izšel proti koncu junija, bo pri-

zavod proti koncu junija, bo pri-

In kdo ga je priredil? Enajstletna Marija Kocjančičeva, učenka šestega razreda klavirski šole na Jesenicah, je polagala 37 kan-

didatov. Izpit je z uspehom o-

pravilo 31, popravni izpit pa

ima 6 džakov.

Prvi klavirski koncert v Škofji Loki

In kdo ga je priredil? Enajstletna Marija Kocjančičeva, učenka šestega razreda klavirski šole na Jesenicah, je polagala 37 kan-

didatov. Izpit je z uspehom o-

pravilo 31, popravni izpit pa

ima 6 džakov.

In kdo ga je priredil? Enajstletna Marija Kocjančičeva, učenka šestega razreda klavirski šole na Jesenicah, je polagala 37 kan-

didatov. Izpit je z uspehom o-

pravilo 31, popravni izpit pa

ima 6 džakov.

In kdo ga je priredil? Enajstletna Marija Kocjančičeva, učenka šestega razreda klavirski šole na Jesenicah, je polagala 37 kan-

didatov. Izpit je z uspehom o-

pravilo 31, popravni izpit pa

ima 6 džakov.

In kdo ga je priredil? Enajstletna Marija Kocjančičeva, učenka šestega razreda klavirski šole na Jesenicah, je polagala 37 kan-

didatov. Izpit je z uspehom o-

pravilo 31, popravni izpit pa

ima 6 džakov.

In kdo ga je priredil? Enajstletna Marija Kocjančičeva, učenka šestega razreda klavirski šole na Jesenicah, je polagala 37 kan-

didatov. Izpit je z uspehom o-

pravilo 31, popravni izpit pa

ima 6 džakov.

In kdo ga je priredil? Enajstletna Marija Kocjančičeva, učenka šestega razreda klavirski šole na Jesenicah, je polagala 37 kan-

didatov. Izpit je z uspehom o-

pravilo 31, popravni izpit pa

ima 6 džakov.

In kdo ga je priredil? Enajstletna Marija Kocjančičeva, učenka šestega razreda klavirski šole na Jesenicah, je polagala 37 kan-

didatov. Izpit je z uspehom o-

pravilo 31, popravni izpit pa

ima 6 džakov.

In kdo ga je priredil? Enajstletna Marija Kocjančičeva, učenka šestega razreda klavirski šole na Jesenicah, je polagala 37 kan-

didatov. Izpit je z uspe

Po končanem nogometnem prvenstvu

„Drugo leto bomo prvaki“ pravijo eni — drugi pa:
„Priboriti si moramo vstop v I. republiško ligo“

T o pot, ob zaključku nogometnega prvenstva za leto 1954-55, smo kranjski nogometni kibici spet zadovoljni. Kako bi ne bili, saj so nogometniki z levega brega Save četrti v zapadni skupini I. republiške lige, nogometni klubu »Mladost« — z desnega brega Save — pa prvaki Gorenjske nogometne poduzeve. Zanimalo me je, kaj pravita predsednika nogometnih klubov »Triglav« in »Mladost« k temu uspehu kranjskih in stražiških nogometnikov, kako so si priborili tako visoka mesta in kaj lahko pričakujemo od njih v prihodnosti.

DRUGO LETO MORAMO BITI PRVAKI

T ako pravijo nogometniki NK »Triglav« po končanem letnem prvenstvu. Nai mi »žogobrci« iz Stražišča ne zamerijo, če bom pisal prej o njihovih sosedih, najblžjih sosedih pri »pojanju« za napovednim usnjem po zelenem igrišču, ki pa je večkrat tudi precej drugačno.

Kranjčani smo se žalostno držali po prvem delu tekmovalja — jesenskem, saj so se kranjski fantje z vsemi štirimi močnimi držali za rep teštvice. Prav gotovo se je le največji optimist upal takrat v mislih predstavljal, da se bo v drugem delu tekmovalja tako zasukalo, skoraj za 180 stopinj. V jesenskem delu tekmovalja so si Kranjčani priborili le 3 točke, medtem ko so v spomladanskem delu izgubili samo 4 točke! To jim je zadostovalo, da so si osvojili četrto mesto v zadnji skupini najboljših nogometnikov Slovenije.

Tovarš Ogorec, predsednik NK »Triglav«, je pripomnil k temu uspehu tako: »Za ta dvig ima največ zaslug disciplina tako posameznikov kot vodstva kluba. Prav gotovo pa je bilo tako disciplino težko dosegči, če ne bi iz klubov pravočasno izločili tiste, ki so povzročali nedisciplino in ki tudi niso imeli pravega odnosa do športnika — amaterja. Kot so gledalci tako smo tudi mi veseli, da imamo danes v prvem moštvu same mlade nogometnike, Kranjčane, ki se borijo za svoj klub v velikim poletom in z vsem srcem, kar je prav gotovo velik dejel pri uspehu, ki so ga dosegli naši nogometniki v zadnjih mesecih. Disciplina bomo še poostri, dobili novega trenerja, čeprav je tudi tov. Klemenc nudil nogometnemu precej pomoči, in zato lahko upamo, da izjava samih nogometnikov, da bodo prihodnje leto postali prvaki v svoji skupini, verjetno ni pretirana.“

Nogometni klub »Triglav« ima danes preko 80 nogometnikov, ki

redno trenirajo (žal to niso vsi, ki so registrirani kot aktivni nogometniki). Poleg prvega moštva so z uspehom zaključili letošnje prvenstveno tekmovalje tudi B-moštvo, mladinci in pionirji, ki tekmujejo v Gorenjski nogometni poduzevi. Pionirji — čeprav najmlajši — so si edini priborili v svoji skupini naslov najboljšega. Prav zaradi velikega števila mladih, katerim vodstvo kluba posveča veliko pozornosti, lahko kranjski nogometni navijači od naših »žogobrov« v prihodnosti pričakujemo še veliko več.

Prvenstvenega tekmovalja za nekaj časa ne bo. Klub temu pa bodo nogometniki tudi čez poletje pridno trenirali, ob nedeljah bom gledalci lahko prišli na svoj račun, ko jih bomo gledali v prijateljskih srečanjih z močnejšimi klubami, zlasti z onimi, ki tekmujejo v hrvaško-slovenski ligi.

PRED NAMI JE EN SAM CILJ — TEKMOVATI V I. REPUBLIŠKI LIGI

V elika zahteva, bodo misljili nekateri, tisti pa, ki poznajo nogometnike iz Stražišča, bodo prav gotovo drugoga prepričanja. Brez obotavljanja lahko rečemo, da si trikratni prvaki Gorenjske nogometne poduzeve NK »Mladost« iz Stražišča, zlasti po pokazani igri v letošnjem prvenstvu, res zasluzi pravico tekmovali v zadnji skupini I. republiške lige. Kot mi je rekel predsednik NK »Mladost« tov. Zontar, si stražiški nogometniki že dolgo žele tekmovali v vrstah najboljših slovenskih klubov, saj so bili že lansko leto tako blizu tega veselja in si niti najmanj ne domisljajo, da bi dosegli v I. republiški ligi kakšen večji uspeh. Edino kar upajo in bi radi videli je, da bi v skupini najboljših potem tudi ostali.

Tudi mi navdušeni sportniki — nogometni simpatizerji — jim želimo, da bi se v kvalifikacijskem tekmovalju, ki bo menda že sredi julija, uvrstili v skupino najboljših. Prav gotovo bi bili Kranjčani potem zelo ponosni, ker bi v I. republiški ligi tekmovala kar dva naša predstavnika.

— Veseli smo, ker imamo veliko mladih, aktivnih nogometnikov (preko 130) in škoda le, da se nimamo pravega trenerja, ki bi jim izpopolnil njihovo znanje, ki ga pri našem moštvu vedno precej pogrešamo, je nadaljeval našin pogovor pred-

sednik kluba, »vendar pa je to veliko manjši problem kot sredstva, zaradi katerih smo večkrat v velikih zagatih.“

Ocenjevalne moto tekme v Podnartu

Avto-moto društvo Podnart, ki je bilo ustanovljeno še v začetku tega leta in ki je začelo okoli Podnarta, Ljubna, Podbrezij in Krope, je na ocenjevalnih tekmacih, ki so bile preteklo nedeljo, pokazalo že prav lepe rezultate svojega do sedanega dela. Ocenjevalnih voženj se je udeležilo 24 moto-

lo tudi Avto-moto društvo Cerknje. Tekmovali so na proggi Podnart — Kropa — Lančovo — Zapuže — Ljubno. Prireditve je bil dobro organizirana in je vzbudila pri domaćinih veliko zanimanje.

V kategoriji motorjev do 250 kub. cm si je priboril prvo mesto Miha Podjed iz Avto-moto društva Cerknje, drugo mesto pa Marjan Fister iz Radovljice. V kategoriji nad 250 kub. cm je dosegel prvo mesto Dovrelj, član Avto-moto društva Podnart, drugo pa Miha Finžgar iz Radovljice.

Mlado avto-moto društvo Podnart ima danes že 98 članov, čeprav je začelo delati brez vsakih materialnih sredstev in je še s pomočjo ObLO Podnart lastno nabavilo motorno kolo. Začelo je potem takoj s tečajem za vozače — amaterje. Med tečajniki je dve tretjini mladincov, ki so pokazali veliko zanimanje za ta sodoben šport. Tečajniki prve skupine so že vsi z uspehom položili izpit.

Mlado društvo si je zadalo za nalogo širiti še naprej zanimanje za to panogo športa in je predvidelo za letos v mesecu avgustu še hitrostne tekme, ki jih bo priredilo v okviru proslav občinskega praznika, razen tega pa še skupinski zlet v Logarsko dolino.

Naj vas slika ne zapelje! Čeprav so dobre volje, jim prav go-to ne drgetajo, ko so se slikali med vožnjo v Piran

Kot je že omenjeno je v NK »Mladost« res veliko število nogometnikov, članov (za A in B moštvo), mladincov in kar za štiri moštva pionirjev. Posledica tollkišnega števila pionirjev pa je delen neuspeh njihovega moštva v tekmovalju Gorenjske nogometne poduzeve. Zakaj? Zato, ker vodstvo kluba želi ustrezeti vsem tem številnim pionirjem, ki komaj čakajo dneva, ko bodo brez ali žoga za točke. Zato tudi ne more ustaliti stalnega moštva, temveč se menjajo na nedelje v nedeljo.

Veseli pa smo lahko dejstva, da tako kot Kranjčani tudi Stražiščani polagajo vse naše v naše najmlajše. Prav gotovo bomo le tako, s pravilno športno vzgojo, resnim delom ter rednimi treningi dosegli tisto, kar si želi predvsem naša mladina in vsi tisti, ki jim je šport zabava in koristno razvedrilo.

FaBo

ciklistov, članov domačega in sosednjih avto-moto društev. Z močno udeležbo se je odzva-

Državno prvenstvo kajakašev na Gorenjskem

V dneh od 16. do 20. junija je bilo na Savi Bohinjki, med Sotesko in Boh. Belo državno prvenstvo v kajaku in kanuju na divjih vodah. Hkrati je bilo izvedeno tudi izbirno tekmovalje za sestavo državne reprezentance, ki bo zastopala naše barve na IV. svetovnem prvenstvu v Tacnu nad Ljubljano.

Z letošnje prvenstva je vladalo precejšnje zanimanje in se je prijavilo nad 50 tekmovalcev iz 14 društev iz vse države. Prvi dan tekmovalja so tekmovali v spustu na 5 km dolgi progipod jezu v Soteski do mostu pod Boh. Belo. Čeprav je bila progna precej težka in precej zahtevena, je tekmovalje potekalo uspešno in so se posebno uveljavili člani BD »Vir« iz Zagreba.

V nedeljo dopoldne je bilo prvenstvo v slalomu. Proga je bila dolga okoli 500 m z 19 vratimi, prevoziti pa so jo morali dvakrat. Zadej, Ilija in Stoviček, vsi iz Ljubljane, so zasedli prva tri mesta, četrtri pa je bila Hlavaček iz Zagreba.

To prvenstvo je bilo tako po kvaliteti kot po udeležbi do danes najboljše in je pokazalo, da imamo pri nas že precej dobrih kajakašev, ki so sposobni obvladati tudi tako divje vode, kakor je Sava Bohinjka in njej podobne.

15 najboljših na nedeljskem slalomu se je uvrstilo za izbirno tekmovalje za državno reprezentanco, ki je bilo v ponedeljek. Tekmovalci so morali prevoziti 300 m dolgo progipozitivno vrtanje v divljinah. Dešetorica najboljših bo pred svetovnim prvenstvom trenerila do 26. junija v Tacnu.

Gorenjski pionir

KAKO SE PRIPRAVIMO na taborjenje?

Prav gotovo se je že precej pionirskih odredov dogovorilo, da bodo šli letos na taborjenja in verjetno se jih za takе počitnice tudi že precej pripravijo. Vsem bi dal rad nekaj napotkov, kako naj gredo taboriti in kam. To sta vprašanja, ki nas vedno tudi najbolj skrbita. Zato se o njih malo pomenujem.

Ceprav se je že začela sezona taborjenja, je še vedno čas, da se pripravimo za taborjenje in si zanj izberemo primeren prostor. Seveda pa mora biti izbrana prostora vzporedna z ostalimi pripravami. Pri izbiri prostora nam lahko pomaga kak izkušen starejši tabornik in najbolje je, da ga tudi prosimo za pomoč in naj nam on izbere prostor za taborjenje. Koristno pa bo, če gredo z njim pionirji pripravljali odbora, lahko pa naredite na naš bodoči taborni prostor izlet celega odreda. Pri izbiri tabornega prostora se moramo dogovoriti z lastnikom prostora in upoštevati želje. Ko izbiramo prostor moramo zla-

sti paziti, da je v bližini voda sliti na popolno kuhinjsko opremo, menažke in pribor pa si morajo poskrbeti posamezniki. Med skupno opremo ne pozabimo na taborno lekarno, daljnogled, fotoaparat, čoln, kolo in na nešteto drugih stvari, ki nam bodo na taborjenju manjkale, če jih pozabimo. Za spanje pa bi bilo idealno, če bi lahko vsak pionir prinesel s seboj svojo slamicasto.

Torej, dragi pionirji, dobro premislite, kje boste postavili šotor in kaj morate vzeti s seboj, ker le tako bodo potem vaše počitnice takšne, kot si želite.

Z željo, da se boste na taborjenju naučili čim več svežega zraka in da vam tudi zavave ne bo primanjkovalo vas pozdravlja.

vaš Kosobrin

Moj doživljaj

Vedno se dobro spominjam, kako je bilo takrat.

Star sem bil 7 let. Selili smo se iz Labor na Kalvarijo. Proti večeru smo morali prepeljati še kurjavo. Ze se je začelo temnititi, ko je avto obstal pred dvoravnico, da bi naložili še premog. Sofer, očka in mamica so šli zadnjikrat v naše prejšnje stanovanje, mldva z bratom pa sva se sušila okoli avtomobila. Sofer je pomočnik je pa prav vneto metal zadnje kose premoga na avto, ne da bi pogledal, kako premog leti na avto.

Z bratom sva se zmenila, da se bova začela loviti in, da bo prvi lovil mene brat potem še jaz njega. Jaz sem stekel in

pri tem pozabil, da ne smem teči okoli avtomobila. A bilo je prepozno. Tekel sem proti avtomobilu, ko je pomočnik ravno vrgel veliko kepo premoga, ki je padla meni na glavo. Takoj sem zgubil zavest. Zbudil sem se še zjutraj v postelji. Zelo dolgo sem nosil na glavi obzivo. Končno se mi je rana le zacelila.

Se sedaj se mi na glavi pozna precejšnja jamica. Seveda ljudje to jamicu, če me le malo bolj pogledajo, takoj opazijo in me vprašajo kaj je to. Ze velikim sem moral povedati ta dogodek, to pot pa sem se namenil, da ga bom napisal za mojega Kosobrina in vse moje tovariše.

Peter Gove

Uspel telovadni nastop

In TVD »Partizan« iz bližnje okolice.

Na nedeljski prireditvi je nastopilo preko 120 članov telesno-vzgojnih društev. Vsi so nastopili v predpisanih krajih organizacij «Partizan», kar so sedaj na podobnih prireditvah ni bilo opaziti. Vrsta članov TVD »Partizan« iz Podbrezij, ki je za vzhodno märsikateremu društvu iz mestna, je navdušila z vajami na drogu vse navzoče in s svojim nastopom zaključila uspel telovadni nastop. Po tej prireditvi lahko z veseljem ugotavljamo, da je telesno-vzgojna organizacija na našem področju zelo močnejša in da v svoje vrste pritegne iz dneva v dan več mladine.

Naravni radar

Netopir je znan ponocnjak. Svoje polete skozi temo opravlja z ušes. Med letenjem namreč spušča iz silijastega nosa neke vrste glasove. Ti zvoki se nato z veliko hitrostjo oddaljujejo od njega. Ko zadenejo na kak predmet, se zopet vracajo nazaj k netopirju, ki jih sprejemata z ušes. Po odmevu, to je vzhodno in briznito tona netopir dočka kakšen je predmet in se mu potem izogne ali pa ga napade, če je to zanj slastna počenka.

